

Goede Vrijdag - Christus voor alle volken Jesaja 52.13–53.12

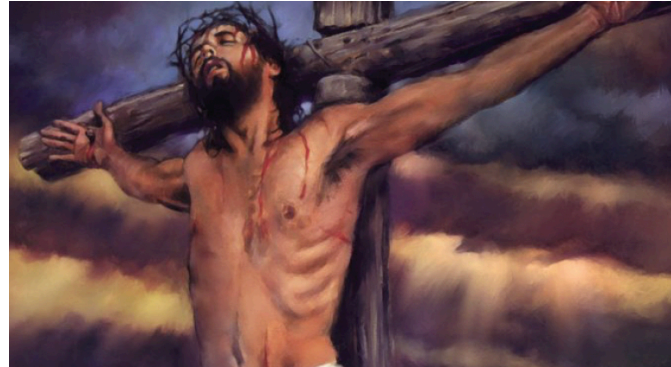
Rev Dr Jos M. Strengtholt

Utrecht 2017

Ik heb heel gemengde gevoelens over Goede Vrijdag.

Gevoelens van schuld, schaamte en dankbaarheid.
Allemaal tegelijk.

Stel je voor dat je zo onverstandig bent om zomaar een drukke snelweg op te lopen. Je weet dat je daarmee de wet overtreedt; de wet zegt immers: loop niet op de snelweg. Toch doe je het, en dan komt er een gigantische vrachtwagen recht op je af die je dreigt te verpletteren.

Een man die ziet hoe dom je bezig bent, rent naar je toe en duwt je net op tijd uit de weg. Maar daardoor wordt hij door de vrachtwagen verpletterd.

Hoe kun je ooit de familie onder ogen komen van degene die jou heeft gered? Schuld, schaamte, dankbaarheid.

Een ingewikkelde mengeling van al die gevoelens.

1. Zijn uiterlijk was onmenselijk geschonden

Door de Evangelieën heen ontmoeten wij Jezus, Iemand bij wie mensen graag in de buurt waren. Mensen kwamen overdag en 's nachts naar Hem toe; mannen, vrouwen, kinderen, geleerden en ongeletterden.

Maar... op deze Goede Vrijdag gedenken wij Hem als Degene naar wie niemand nog wilde kijken. Een Man die gepest, geslagen en bespuwd werd; diep vernederd, uitgelachen en bespot.

Wie wil er nu gezien worden in zulk gezelschap?

Jesaja beschrijft de Knecht van de HEERE in vier verschillende gedeelten; vandaag hebben wij het vierde van die gedeelten over de Knecht van de HEERE gelezen. De eerste volgelingen van Jezus beseften dat deze vier beschrijvingen van de Knecht van de HEERE profetieën waren over Jezus Christus.

Deze vierde beschrijving die Jesaja ons geeft, stelt onze Heere Jezus aan ons voor in Zijn vernedering:

Zoals velen zich over U ontzet hebben – zo geschonden was Zijn gezicht, meer dan van iemand anders, en Zijn gestalte, meer dan die van andere mensenkinderen. (Jes. 52.14)

Jesaja gebruikt ook andere indrukwekkende woorden over de Knecht van de HEERE. Hij heeft "geen gestalte of glorie; als wij Hem aanzagen, was er geen gedaante dat wij Hem begeerd zouden

hebben." Hij is "veracht, de onwaardigste onder de mensen." Hij wordt ook genoemd "een Man van smarten", "Iemand voor Wie men het gezicht verbergt."

Wat Hem overkwam was te afschuwelijk om aan te zien. De manier waarop Hij werd behandeld was te wreed, en de gruwelijke marteling op Zijn laatste dag maakte Hem onherkenbaar. Wij kijken liever weg.

De apostelen in het Nieuwe Testament citeerden herhaaldelijk uit Jesaja 52 en 53 om te laten zien dat Jezus werkelijk de Messias was – deze profetie van Jesaja is vervuld in Jezus Christus.

Voor de Joodse godsdienstige leiders van die tijd vormde dit natuurlijk een probleem. Zij konden niet aanvaarden dat Jezus de beloofde Messias was, omdat zij geloofden dat Zijn komst alleen heerlijkheid zou brengen en geen vernedering. En dat vooral voor het hele land van Israël.

Hoe kon iemand zo mishandeld worden als Hij werkelijk een Knecht van God was?

Daarom houden Joodse uitleggen van Jesaja vol dat de Knecht van de HEERE geen profetie over de Messias is, maar over het lot van Israël. "Israël", zeggen zij, "is de Knecht van de HEERE, en alles wat je in Jesaja leest gaat over hoe Israël als volk door de eeuwen heen geleden heeft omdat het een licht voor de wereld was en de Heilige Schrift en Gods wetten aan de mensheid heeft doorgegeven."

Maar wanneer je de tekst zorgvuldig leest, kom je op veel plaatsen tot de conclusie dat het hier niet over een volk gaat, maar over één persoon.

Hoe kan Jesaja bijvoorbeeld zeggen:

Maar Hij is om onze overtredingen verwond,
om onze ongerechtigheden verbrijzeld. (Jes.
53.5)

als de Knecht zelf Israël zou zijn?

Eén Persoon werd verwond vanwege de zonden van Israël; dat is de logische manier om deze woorden te begrijpen.

Toch is de verwarring – gaan deze gedeelten over Israël of over Jezus Christus? – in zekere zin goed. Want in het lijden van onze Heiland, Zijn verwerping en Zijn smart, herkennen wij ook veel dat van toepassing is op Israël vóór de komst van Jezus en op onze eigen ervaringen als christenen.

In Zijn leven en sterven was Jezus het ware Israël; wat Israël naliet te doen – God liefhebben en elkaar liefhebben – deed Jezus volmaakt. In leven en sterven is Jezus ook de Kerk; Hij doet wat God van ons vraagt. Wat wij nalaten – God liefhebben en elkaar liefhebben – heeft Jezus volmaakt gedaan. Daarom wordt Hij de Knecht van de HEERE genoemd.

En God in de hemel verheugde Zich. Eindelijk was er een Mens die Hem werkelijk liefhad en leefde zoals God bedoeld had dat alle mensen zouden leven. God was door de mensheid, door ons, zo diep ontet. Maar nu ontving God in Jezus de eer die Zijn Naam toekomt. Eindelijk werd Gods Naam geheiligd.

2. Hij zal vele volken besprenkelen

Jezus heeft Gods Naam verheerlijkt in Zijn leven én in Zijn sterven; daardoor werd Hij voor ons de volmaakte Hogepriester.

Zelfs toen Hij stierf, bleef Hij liefhebben en vergeven, ja, zelfs Zijn beulen. Omdat Hij liefhad tot het einde, kon Hij onze volmaakte Verlosser zijn.

Daarom zegt Jesaja dat door Hem vele volken "besprenkeld zullen worden." Het woord *besprenkelen* wordt ongeveer twintig keer gebruikt in de Hebreeuwse Bijbel. Het betekent besprenkelen met bloed, zoals de hogepriester dat deed in de Joodse eredienst tot vergeving van de zonden van het volk.

Of het wijst op besprenkeling met water, tot reiniging. In Eze. 36.25 lezen wij deze belofte voor Israël:

Ik zal rein water op u sprenkelen en u zult rein worden. Van al uw onreinheden en van al uw stinkgoden zal Ik u reinigen.

Ik denk dat Jesaja hier vooral denkt aan de besprenkeling met bloed, omdat hij de Messias aan ons voorstelt als het lam dat ter slachting wordt geleid – een bekend beeld uit de eredienst van Israël.

Jesaja zegt dat wij allen als schapen zijn afgedwaald. Kijk om je heen in de wereld. Kijk naar onze gezinnen. Kijk naar ons eigen leven. Iedere week moeten wij onze zonden belijden.

Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons ieder naar zijn eigen weg. Maar de HEERE heeft de ongerechtigheid van ons allen op Hem doen neerkomen. (Jes. 53.6)

Dat is de evangelieboodschap van Jesaja.

Dit lijkt ook een verwijzing te zijn naar de gewoonte in Israël op Jom Kippoer, de Grote Verzoendag, het jaarlijkse feest van verzoening en vergeving.

Heel Israël liet, om Gods vergeving te ontvangen, een onberispelijk offerdier hun zonden wegdragen. Het lam zou lijden en sterven. En het volk zou weer in het reine zijn met God.

Het bloed van dieren kon de grote God natuurlijk niet werkelijk tevredenstellen. Deze offers in de eredienst van Israël waren een voorafschaduw van het grote offer van het ware Lam, Jezus Christus. Alle bloedige offers van het Oude Testament, in de eredienst van Israël, wezen vooruit naar Goede Vrijdag, toen Hij eens en voor altijd voor ons stierf.

Daarom kan God, volledig tevreden gesteld, u nu als Zijn kind in de armen sluiten. Vergeven, vrij van schuld, bevrijd. Verzoend met uw hemelse Vader.

Wij moeten met ontzag – én met schaamte – stilstaan.

De mensheid kon geen volmaakt Mens in haar midden verdragen en heeft Hem gedood. Wat is dat beschamend voor ons. Maar ook hoe ontzagwekkend. Door Zijn leven en Zijn sterven is Gods redding ons geschonken.

3. Hoog verheven

Maar hoe is dit mogelijk? Hoe kan een gewoon mens dit alles voor ons doen? Hoe kan één volmaakt Mens de redding zijn voor heel de mensheid? Hoe kan één Mens God tevredenstellen, de zonden van de wereld vergeven, ons leven vernieuwen en ons terugbrengen tot God?

Jesaja begint zijn gedeelte over de Knecht van de HEERE met opmerkelijke woorden. Hij zegt over de Knecht van de HEERE:

Zie, Mijn Knecht zal verstandig handelen. Hij zal verhoogd en verheven, ja, zeer hoog verheven worden. (Jesaja 52.13, HSV)

Dat zijn verbazingwekkende woorden.

Verhoogd en verheven... Herinnert u zich waar Jesaja precies dezelfde woorden eerder heeft gebruikt?

Ja, in Jesaja 6, toen Jesaja een visioen kreeg van JHWH – God Zelf.

In het jaar dat koning Uzzia stierf, zag ik de Heere zitten op een hoge en verheven troon...
[...] Heel de aarde is vol van Zijn heerlijkheid. (Jesaja 6.1,3, HSV)

Wanneer Jesaja JHWH beschrijft, noemt hij Hem "hoog en verheven." Wanneer hij de Knecht van JHWH beschrijft, gebruikt hij – in het Hebreeuws – precies dezelfde woorden. Ook Hij is "hoog en verheven."

Wat betekent dat?

Stel je voor dat je God ziet. Je bent totaal overweldigd en je zegt: "Ik heb God gezien, en Hij is zo onuitsprekelijk heerlijk, hoog en verheven..."

En vervolgens zie je een knecht van God, misschien iemand hier in de kerk, en je gebruikt exact dezelfde woorden om hem te beschrijven: "Die persoon is zo onuitsprekelijk heerlijk, hoog en verheven..."

Dat is onmogelijk, nietwaar? Dat zou godslasterlijk zijn. Óf je haalt God naar beneden door Hem met een mens te vergelijken, óf je verheft die mens tot Gods niveau. En hoe goed die persoon ook is, ook dat zou godslastering zijn.

Toen Jesaja zijn woorden over de Knecht van de HEERE zorgvuldig koos en Hem "hoog en verheven" noemde, verhief hij Hem bewust tot dezelfde hoogte als de Heere God Zelf.

De Knecht van de HEERE deelt werkelijk in Gods eigen wezen, op een manier die moeilijk te beschrijven of volledig te begrijpen is, maar daarom niet minder waar is.

En daardoor krijgt de beschrijving van de Knecht van de HEERE, Die te afschuwelijk is om aan te zien en te mismaakt om naar te kijken, een totaal onverwachte en verbazingwekkende betekenis.

Jesaja begint met te onderstrepen: de Knecht van de HEERE is goddelijk, even hoog verheven als God Zelf.

En vervolgens vertelt hij ons dat Zijn uiterlijk afschuwelijk was. Wat een ongelooflijke tegenstelling.

Maar juist omdat God Zelf onder ons heeft geleefd en omdat God Zelf Zijn leven voor ons heeft gegeven, kunnen Zijn leven en Zijn sterven zo'n kosmische uitwerking hebben.

Conclusie

Degene Die verwond en gekruisigd werd, is onze Heere God Zelf. Hoe zou de mensheid God anders kunnen behagen? Alleen God Zelf kon alles weer recht maken.

Hoe had God anders een volmaakte Verlosser kunnen vinden, dan door Zelf te komen om te doen wat gewone mensen nooit zouden kunnen doen?

Omdat God Zichzelf voor u en voor mij heeft overgegeven, is onze redding vast en zeker.

Dus: wij voelen schaamte en schuld; onze zonden hebben God ertoe gebracht uit de hemel neer te dalen en voor ons foltering en kruisiging te ondergaan.

Ongelooflijk.

Maar wij zijn ook dankbaar; dankzij Zijn sterven aan het kruis wordt ons het leven aangeboden. De vrachtwagen van Gods rechtvaardigheid heeft ons niet verpletterd, maar Híj werd verpletterd.

De rechtvaardigheid van God zal u niet verpletteren, als u zich in geloof vastklemmt aan Hem Die om uw overtredingen verwond en om uw ongerechtigheden verbrijzeld werd.

+ In de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

